

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Warszawa, dnia 25 stycznia 2019 r.

Poz. 1345

UCHWAŁA NR IV/30/2018 RADY GMINY WIERZBICA

z dnia 28 grudnia 2018 r.

w sprawie ustanowienia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzbica na lata 2019-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U z 2018 poz. 994, 1000, 1394, 1432) w związku z art. 6 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2015r., poz. 1390) Rada Gminy Wierzbica uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wierzbica na lata 2019-2022 który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wierzbica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Kazimierz Szczęsny

Załącznik do uchwały Nr IV/30/2018
Rady Gminy Wierzbica
z dnia 28 grudnia 2018 r.

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE WIERZBICA NA LATA 2019-2022

PROGRAM BĘDZIE REALIZOWANY W OPARCIU O NASTĘPUJĄCE AKTY PRAWNE

- 1) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj.: Dz.U 2015 r., poz.1390)
- 2) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj.: Dz.U z 2015 r., poz. 163, z późn. zm.)
- 3) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj.: Dz. U. z 2015 r, poz. 1286, z późn. zm.)
- 4) Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r – Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz.555, z późn. zm.)
- 5) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r., poz.2082),

Podstawą prawną opracowania Programu osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” jest przepis art.8 pkt 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Z 2015r. Poz. 1390).

W celu zapewnienia skutecznego rozwiązania problemów związanych z przemocą w rodzinie, konieczne jest opracowanie i realizacja lokalnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które uwzględnić będą podstawowe zasady właściwego reagowania:

- **wcześniej**- zanim kryzys przerodzi się w długotrwały problem;
- **sprawniej**- aby działania profilaktyczne wyprzedzały działania interwencyjne;
- **skuteczniej**- aby działania były kompleksowe i profesjonalne;
- **godniej**- aby osoby doznające przemocy w rodzinie nie traciły swej podmiotowości i umiały skutecznie przeciwstawić się zjawisku;
- **efektywniej**- dając szansę na wyjście z trudnej sytuacji życiowej

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie adresowany jest do osób i rodzin zagrożonych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym:

- dzieci i młodzieży
 - współmałżonków lub osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe,
 - osób starszych,
 - osób niepełnosprawnych,
- a także:
- osób stosujących przemoc,
 - świadków przemocy,
 - przedstawicieli służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, iż instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką państwa. Kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Przemocą w rodzinie określone jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę siły działanie, przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (tj.; Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – popychanie, odpychanie, obezwładnienie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ściskanie kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy. Celem przemocy fizycznej jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenia jej ciała, pogorszenie stanu zdrowia lub pozbawienie jej życia;
- **Przemoc psychiczna** – wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wymawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb. Są to zachowania, których celem jest umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary od sprawcy oraz wzbudzenie w niej strachu;
- **Przemoc seksualna** – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości. Są to działania zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub deprecjonowania jej seksualności;
- **Przemoc ekonomiczna** – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny. Jest to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy;

Zaniedbanie – niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych (brak opieki, chłód, obojętność).

Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazywanych cyklami przemocy.

W cyklach przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- **1 faza narastającego napięcia** - jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem zachowań, w których sprawca okazuje zniecierpliwienie, rozdrażnienie, narastają sytuacje konfliktowe;
- **2 faza ostrej przemocy (wybuchu)** - sprawca eskaluje przemoc, dochodzi do wybuchu gniewu, ostrego wyładowania agresji w stosunku do osoby krzywdzonej;

· **3 faza miodowego miesiąca** - jest to faza, w której sprawca, po wybuchu agresji obiecuje poprawę, deklaruje zmianę zachowań, przeprasza osobę, która wierzy, że zmiana zachowania jest prawdą. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu lub zanika, a akty ostrej przemocy stają się coraz częstsze.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Na terenie Gminy Wierzbica przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. W ujawnionych przypadkach przemocy w rodzinie lub w przypadkach uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie występuje przemoc prowadzona jest tzw. procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, policji, oświaty, służby zdrowia, GKRPA, organizacji pozarządowych. Działania te koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Tabela 1 Liczba Niebieskich Kart w latach 2015-2017

ROK	Liczba Niebieskich Kart	Liczba sprawców przemocy	Liczba ofiar przemocy w rodzinie
2015	31	31	38
2016	22	22	30
2017	36	36	45

Tabela 2. Liczba zakończonych Niebieskich Kart na lata 2015-2017

Rok	2015	2016	2017
Liczba	5	30	29

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- a) Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- c) Opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Wierzbica

- a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wierzbicy,
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy,
- c) Komisariat Policji w Wierzbicy,
- d) Placówki oświatowe,
- e) Placówki ochrony zdrowia,
- f) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne,
- g) Sołtysi i rady sołeckie.

CELE PROGRAMU

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Wierzbica;
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;

3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

CELE OGÓLNE BĘDĄ REALIZOWANE POPRZEZ:

- 1) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Wierzbica,
- 2) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
- 6) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieska Karta”,
- 7) upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc w rodzinie.

REALIZACJA CELÓW PROGRAMU POPRZEZ NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA

SZCZEGÓŁOWE:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- 3) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- 4) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- 5) podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- 6) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- 7) udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych,
- 8) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- 9) obalanie mitów na temat przemocy,
- 10) szkolenia na temat przemocy,
- 11) prowadzenie kampanii, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- 12) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- 13) izolowanie sprawców przemocy,
- 14) udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych,
- 15) przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkohol stosującymi przemoc,
- 16) motywowanie do podjęcia terapii przez osoby nadużywające alkohol i stosujące przemoc,
- 17) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Szydłowcu o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego,
- 18) udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą,
- 19) udzielanie informacji na temat praw osób będącymi ofiarami przemocy,
- 20) propagowanie dostępności telefonów zaufania oraz telefonów interwencyjnych i informacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- 21) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) Wzrost zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,

- 3) Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 4) Zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie,
- 5) Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą,
- 6) Uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie.

ZASOBY GMINY WIERZBICA W ZAKRESIE REALIZACJI PROGRAMU:

- 1) Zasoby ludzkie –porady specjalistów działających w sferze przemocy w rodzinie;
 - 2) Zasoby instytucjonalne –instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz pełniące funkcję wspierającą, w tym:
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Policji,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - placówki oświatowo–wychowawcze,
 - zakłady opieki zdrowotnej,
 - organizacje pozarządowe.

REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy,
- 2) Komenda Policji w Wierzbicy,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Zespół Interdyscyplinarny.

CZYNNIKI GWARANTUJĄCE WŁAŚCIWĄ REALIZACJĘ PROGRAMU.

- 1) współpraca z samorządem Gminy Wierzbica,
- 2) diagnoza środowiska lokalnego,
- 3) współpraca służb i instytucji z terenu Gminy Wierzbica oraz poza nią,
- 4) otwartość na współpracę specjalistów z różnych dziedzin,
- 5) dążenie do zmiany obecnej sytuacji rodzin dotkniętych przemocą.

ZAGROŻENIA W REALIZACJI PROGRAMU:

- 1) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 2) brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania sytuacji kryzysowych,
- 3) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach oraz ubóstwo,
- 4) zaburzenie relacji rodzinnych.

WSKAŹNIKI

- 1) Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty,
- 2) Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja Programu finansowana będzie ze środków budżetu Gminy Wierzbica oraz ze środków pochodzących z dotacji i środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu przez jednostki zobligowane do jego stosowania będzie prowadzone na bieżąco poprzez stałą współpracę osób będących w składzie Zespołu Interdyscyplinarnego. Monitoring Programu, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych

działań. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać istniejące problemy, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania przynoszą zakładane zmiany. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składać będą do 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbicy, natomiast Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbicy do dnia 30 kwietnia każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Przewodniczący Rady Gminy

Kazimierz Szczęsny